

ความตระหนักและการยอมรับต่อเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม จังหวัดสมุทรปราการ

สมพล โนโตไธสง*

ผศ.ดร.ชุตีระ ระบอบ**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางปฏิบัติของสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการในการปฏิบัติตามเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม วิเคราะห์ระดับความตระหนักและยอมรับหลักต่อเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ ที่เข้าร่วมโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เจ้าของ ผู้บริหาร พนักงาน หัวหน้าหรือตัวแทนส่วนราชการ และผู้นำชุมชน รวมจำนวน 85 คน เครื่องมือที่ใช้ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาอย่างง่าย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ วิเคราะห์เนื้อหาแบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า สถานประกอบการมีแนวทางปฏิบัติสอดคล้องกับเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม สำหรับความตระหนักและการยอมรับของผู้บริหารและผู้นำชุมชนใน 7 ด้าน ได้แก่ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วมแก้ปัญหา ความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อสังคม นิติธรรม ความยุติธรรม และความยั่งยืน มีคะแนนเฉลี่ยในระดับสูงทุกด้าน ทุกฝ่ายมีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมและกระท่อร้อนเข้ามามีส่วนร่วม ช่องทางการสื่อสารเพื่อให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ผ่านทางเว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ และอื่น

คำสำคัญ : ความตระหนัก, การยอมรับ, ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม

* นักศึกษาหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Awareness and acceptance on good environmental governance criteria: A case study of industrial factory participated in environment governance project of Samut Prakan province

Somphon Nodthaisong
Prof.Dr.Chutira Rabob

Abstract

The purpose of this research was to study practical guideline of industry factory which participate in environmental governance criteria project and to analyze awareness and acceptance level toward environmental governance criteria. The population and samples of this study were the entrepreneur industry factory in Samutprakan province who joined in environmental governance management since 2018, samples were 85 owners administrators staffs and community leader, the instruments were interview and questionnaire. The statistical analysis showed the frequency, percentage, average, contents analysis for interview analysis, and Chi-square for hypothesis testing.

The research results found that awareness and acceptance of samples participated on good environmental governance criteria in 7 elements were the ability to access information, people's participation in problem-solving, transparency, social responsibility, rule of law, justice and sustainability were high average score and owner or representative have their roles for environmental problem protection and enthusiasm to join in the project. The communication channel media to get the right information about the impact of the environmental problem via the web site, newspaper, and others.

Keywords: Awareness, Acceptance, Good environmental governance

บทนำ

สถานการณ์สิ่งแวดล้อมและภาวะโลกร้อนในปัจจุบันรวมถึงแนวโน้มในอนาคตถือเป็นภาวะเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริโภคและการผลิตในทุก ระดับ ภาคอุตสาหกรรมซึ่งเป็นภาคการผลิตที่สำคัญของประเทศจึงต้องมีการปรับตัวและพัฒนาการผลิตให้มีประสิทธิภาพและเติบโตแบบเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืน ด้วยการลดปัญหาด้านมลพิษและสิ่งแวดล้อมในบริเวณสถานประกอบการและชุมชนใกล้เคียง

กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ “ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม” ตามนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) มาปรับใช้เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความต้องการของทุกฝ่าย คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยได้มอบหมายให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดทั่วประเทศดำเนินการภายใต้โครงการส่งเสริมให้สถานประกอบการอุตสาหกรรมนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการประกอบกิจการ ตลอดเวลาที่ดำเนินโครงการมาตั้งแต่ปี 2551 สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการ ได้นำโครงการเข้าไปยังสถานประกอบการแล้วจำนวน 77 โรงงาน ทางจังหวัดสมุทรปราการ ถือว่าเป็นจังหวัดที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่มากที่สุดของประเทศ และดำเนินโครงการมาต่อเนื่องทุกปี โดยกำหนดที่จะนำระบบธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมมาดำเนินการกับสถานประกอบการอุตสาหกรรม เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การเริ่มต้นดำเนินการการเปิดเผย

ข้อมูลการเข้าไปตรวจสอบข้อมูลและการแก้ปัญหา ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การดูแลสถานประกอบการและ เฝ้าระวังอุตสาหกรรมให้ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาผลกระทบต่อชุมชนและ ทรัพยากรน้ำ

จึงนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทำการศึกษาแนวทางปฏิบัติของสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการในการปฏิบัติตามเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม และวิเคราะห์ระดับความตระหนักและยอมรับหลักต่อเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อเป็นข้อมูลนำเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบเพื่อขยายผลการดำเนินโครงการหรือนำมาปรับแก้วิธีการดำเนินการให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวทางปฏิบัติของสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการในการปฏิบัติตามเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อวิเคราะห์ระดับความตระหนักและยอมรับหลักต่อเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการด้านธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับระดับความตระหนักและการยอมรับต่อการนำหลักเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมมาใช้ในสถาน

ประกอบการของอุตสาหกรรมของผู้ประกอบการ ได้แก่ เจ้าของ ผู้บริหาร หรือพนักงาน ผู้แทนชุมชน ตัวแทนภาครัฐ ที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการด้าน อุตสาหกรรมสิ่งแวดล้อมในจังหวัดสมุทรปราการ

คำนิยามศัพท์

อุตสาหกรรมสิ่งแวดล้อม หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน โครงการ และกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีนิติธรรม เป็นที่คาดหมายได้ และมีความยุติธรรม

เกณฑ์อุตสาหกรรมสิ่งแวดล้อม หมายถึง หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินการใช้ธรรมาภิบาล สิ่งแวดล้อมที่ดีของสถานประกอบการในโครงการ เพื่อให้สถานประกอบการอุตสาหกรรมสามารถนำไปใช้ในมาตรฐานเดียวกันในการประกอบการ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีต่อชุมชนสามารถอยู่ร่วมกัน ได้อย่างยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อสังคม นิติธรรม ความยุติธรรม และความยั่งยืน

สถานประกอบการอุตสาหกรรม หมายถึง สถานประกอบการอุตสาหกรรม โรงงาน อุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการธรรมาภิบาล สิ่งแวดล้อมกับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 77 โรงงาน

ความตระหนักรู้ หมายถึง การกระทำที่เกิดจากความสำนึกในเรื่องธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งในงานศึกษานี้มีความหมายถึงการที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม มีความตระหนักรู้ในเกณฑ์ธรรมาภิบาล 7 ประการ ได้แก่ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อสังคม นิติธรรม ความยุติธรรม และความยั่งยืน

การยอมรับ หมายถึง การที่สถานประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมในจังหวัดสมุทรปราการ ให้การยอมรับต่อเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม 7 ประการ ได้แก่ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อสังคม นิติธรรม ความยุติธรรม และความยั่งยืน

ประโยชน์ที่ได้รับ

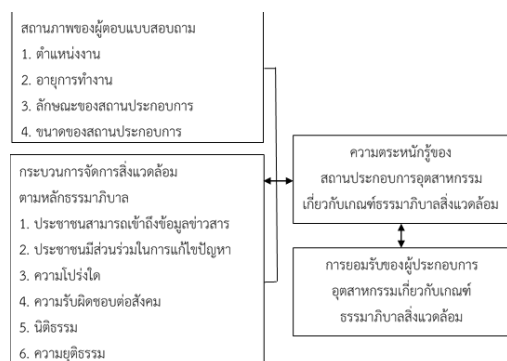
1. ทำให้ทราบถึงสภาพการณ์ของการนำหลักเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมไปใช้กับการดำเนินงานของสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาสู่ความตระหนักและยอมรับของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยิ่งขึ้น
2. สถานประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการตระหนักและการยอมรับเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมรวมทั้งมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้อง สำหรับเป็นแนวทางสร้างความเข้าใจที่ดี

ให้กับชุมชนและสถานประกอบการอุตสาหกรรมร่วมกัน

3. ได้ข้อมูลสำหรับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางส่งเสริมการสร้างเครือข่ายธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการอุตสาหกรรมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดงานวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ ที่เข้าร่วมโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมในจังหวัดสมุทรปราการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ประกอบด้วยเจ้าของ ผู้บริหาร พนักงานที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชนตัวแทนภาครัฐ รวมจำนวน 85 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปลายปิดประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่หนึ่ง ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการจำนวน 8 ข้อ ส่วนที่สอง ข้อมูลระดับการตระหนักและการยอมรับการ

นำเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมไปใช้ในองค์การเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) รวม 15 ข้อ และส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้บริหารสถานประกอบการ ได้แสดงความคิดเห็นแบ่งออกเป็น 5 ข้อ

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหารระดับสูงของส่วนราชการในจังหวัดสมุทรปราการหรือตัวแทนและผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม จำนวน 15 ราย เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alfa Coefficient) ของคอนบราค พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.962 แสดงว่าแบบสอบถามสามารถใช้เก็บข้อมูลได้

การทดสอบความแม่นยำและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

เมื่อสร้างแบบสอบถาม พร้อมนำเสนอที่ปรึกษาเพื่อแก้ไข แนะนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จากนั้นผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดสอบกับผู้ประเมินซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการประเมินแล้ว ผู้วิจัยได้หาค่าอัตราส่วนความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยมีค่าเท่ากับ 0.87 เกินกว่าค่าIOC ที่

กำหนดคือตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถาม มีความแม่นยำและเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
2. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียว เอกสารเผยแพร่ของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการเกี่ยวกับโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม นโยบายและแผนพัฒนาจังหวัดสมุทรปราการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ สัดส่วน อัตราส่วน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป
ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 77 คน เป็นเพศชายจำนวน 34 คน (ร้อยละ 44.2) และหญิง 43 คน (ร้อยละ 55.8) ผู้บริหารสถานประกอบการ ส่วนใหญ่มีตำแหน่งหัวหน้างานจำนวน 26 คน (ร้อยละ 33.8) รองลงมาตำแหน่งผู้จัดการจำนวน 22 คน (ร้อยละ 28.6) และน้อยที่สุดตำแหน่งเจ้าของและผู้จัดการ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 2.6) มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในสถาน

ประกอบการจนถึงปัจจุบัน มากที่สุด 3-6 ปี จำนวน 32 คน (ร้อยละ 41.6) รองลงมามากกว่า 10 ปี จำนวน 19 คน (ร้อยละ 24.7) และน้อยที่สุด ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 9 คน (ร้อยละ 11.7) ระยะเวลาดำเนินกิจการตั้งแต่เริ่มต้นถึงปัจจุบัน มากที่สุดคือ เกินกว่า 10 ปี จำนวน 40 ราย (ร้อยละ 51.9) รองลงมา 6-10 ปี จำนวน 15 ราย (ร้อยละ 19.5) และน้อยที่สุดจำนวน 3-5 ปี จำนวน 10 ราย (ร้อยละ 13.0)

ผลการศึกษาระดับความตระหนักและการยอมรับเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมไปใช้ในองค์กร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความตระหนักและการยอมรับต่อเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมไปใช้ในองค์กร ทั้ง 7 ด้าน

เกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมไปใช้ในองค์กร	ระดับความตระหนัก		แปลผล	ระดับการยอมรับ		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1.ด้านประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร	4.35	0.701	มากที่สุด	4.32	0.611	มากที่สุด
2.ด้านประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	4.24	0.730	มากที่สุด	4.30	0.779	มากที่สุด
3.ด้านความโปร่งใส	4.36	0.747	มากที่สุด	4.42	0.656	มากที่สุด
4.ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	4.52	0.633	มากที่สุด	4.44	0.698	มากที่สุด
5.ด้านนิติธรรม	4.60	0.623	มากที่สุด	4.43	0.696	มากที่สุด
6.ด้านความยุติธรรม	4.52	0.667	มากที่สุด	4.56	0.618	มากที่สุด
7.ด้านความยั่งยืน	4.43	0.674	มากที่สุด	4.45	0.699	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ความตระหนักและการยอมรับต่อเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมไปใช้ในองค์กร ทั้ง 7 ด้าน อยู่ในเกณฑ์ แปรผล มากที่สุด แสดงว่า ความตระหนักและการยอมรับต่อเกณฑ์ของผู้ประกอบการนั้น เห็นถึงความสำคัญของธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมสำหรับการนำไปปรับใช้ในสถานประกอบการอุตสาหกรรมของตนเอง

ผลการศึกษาความตระหนักและยอมรับต่อเกณฑ์
ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมของผู้ นำชุมชนและ
ตัวแทนส่วนราชการ

ความเห็นของผู้ นำชุมชน

1. การมีส่วนร่วมในโครงการธรรมาภิบาล
สิ่งแวดล้อมของจังหวัดสมุทรปราการ ผู้นำชุมชน
ส่วนส่วนใหญ่มีบทบาทในด้านการดูแลสิ่งแวดล้อม
บริเวณโดยรอบการเผ่าระวังเหตุหรือแจ้งตัวแทน
ชุมชนหรือชาวบ้าน

2. สถานประกอบการอุตสาหกรรมมีความ
มุ่งมั่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากเล็งเห็นว่าเป็นปัญหาที่
ส่งผลกระทบต่อคนรอบข้าง แต่ยังมีผู้ประกอบการ
บางรายที่ยังไม่ให้ความสำคัญด้านมลภาวะอย่าง
ถูกต้อง

3. สถานประกอบการส่วนใหญ่ให้ความ
ร่วมมือในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนได้ทราบและเป็นข่าวสารที่มี
ความถูกต้อง โดยใช้ช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ เว็บไซต์
ข่าวสาร หนังสือพิมพ์ชุมชน

4. สถานประกอบการอุตสาหกรรมเปิด
โอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา
สิ่งแวดล้อมในลักษณะของการมีส่วนร่วมในการแสดง
ความคิดเห็น การมีส่วนร่วม ในการแสดงประชามติ
การมีกรณีพิพาท

5. สถานประกอบการอุตสาหกรรมมีการ
ดำเนินงานที่เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม
อย่างเป็นธรรมในการเปิดโอกาสให้ชุมชนในพื้นที่มี
ส่วนร่วมในการเผ่าระวัง การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม
การจัดกิจกรรมร่วมกัน

ความเห็นของหัวหน้าหรือตัวแทนส่วนราชการ

1. ผู้นำชุมชนส่วนส่วนใหญ่มีบทบาทใน
ด้านการดูแลสิ่งแวดล้อมบริเวณสถานประกอบการ
โดยรอบ การเผ่าระวังเหตุหรือแจ้งตัวแทนชุมชน
หรือชาวบ้าน รวมทั้งการเป็นตัวแทนในการ
ประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและสถาน
ประกอบการ มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่
เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

2. สถานประกอบการอุตสาหกรรมมีความ
มุ่งมั่นที่จะประกอบกิจการที่คำนึงถึงการจัดการด้าน
มลภาวะอย่างถูกต้องตามกฎหมายเป็นส่วนใหญ่
เนื่องจากปัจจุบันสถานประกอบการอุตสาหกรรมจะ
มีความเข้าใจ ข้อกำหนดในด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
ขณะที่มีเพียงส่วนน้อยที่ปฏิบัติตามที่กฎหมาย
กำหนดเท่านั้น

3. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง
เกี่ยวกับผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อม ในทัศนะ
ของตัวแทนส่วนราชการเห็นว่าสถานประกอบการ
ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการเปิดเผยข้อมูล
ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนได้ทราบ
และเป็นข่าวสารที่มีความถูกต้อง โดยใช้ช่องทาง
ต่างๆ ได้แก่ เว็บไซต์ ข่าวสาร หนังสือพิมพ์ชุมชน

4. สถานประกอบการอุตสาหกรรมเปิด
โอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา
สิ่งแวดล้อมในลักษณะของการแสดงความคิดเห็น
การแสดงประชามติเมื่อเกิดปัญหาหรือกรณีพิพาท
ต่าง ๆ และการระดมความคิดเห็นในการแก้ไข
ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

5. หน่วยงานของรัฐเห็นว่าสถาน
ประกอบการอุตสาหกรรมมีการดำเนินงานที่เป็นการ

แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเป็นธรรม เช่น การเปิดโอกาสให้ชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการจัดทำโครงการ CSR ช่วยเหลือชุมชนและสิ่งแวดล้อมในบริเวณที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม

6. ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของสถานประกอบการอุตสาหกรรมในการปฏิบัติตามเกณฑ์ธรรมภิบาลสิ่งแวดล้อมคือปัญหาด้านการเงินในการขับเคลื่อนโครงการธรรมภิบาลสิ่งแวดล้อม

สรุปผล

แนวทางปฏิบัติของสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการในการปฏิบัติตามเกณฑ์ธรรมภิบาลสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารสถานประกอบการมีระดับความตระหนักและการยอมรับต่อเกณฑ์ธรรมภิบาลสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเกณฑ์ไปใช้ในองค์กร ด้านประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ภาพรวมทั้งระดับความตระหนักและระดับการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด ระบบและกลไกรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนควรมีความชัดเจนเป็นสิ่งที่ต้องปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้านประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ระดับความตระหนักและการยอมรับอยู่ในระดับที่มากที่สุด ด้านความโปร่งใสภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมภาพรวมอยู่ในระดับที่มากที่สุด ด้านนิติธรรม ระดับความตระหนักและการยอมรับภาพรวมอยู่ในระดับที่มากที่สุด ด้านความยุติธรรมระดับความตระหนักและการยอมรับอยู่ในระดับที่มากที่สุด จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและ

ตัวแทน ส่วนราชการพบว่ามีความเห็นต่อเกณฑ์ธรรมภิบาลสิ่งแวดล้อมมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันคือ ผู้นำชุมชนมีบทบาทในการเฝ้าระวังและแจ้งข้อมูลสิ่งแวดล้อมสถานประกอบการ ผู้ประกอบการมีความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

สถานประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการธรรมภิบาลสิ่งแวดล้อมกับจังหวัดสมุทรปราการ มีแนวทางในการดำเนินการตามหลักธรรมภิบาลสิ่งแวดล้อม ทั้ง 7 ด้านในการประกอบกิจการในการประกอบกิจการอย่างต่อเนื่องจากที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับภาคประชาชนและภาครัฐ ลดปัญหาข้อขัดแย้งกับชุมชน และโรงงานอุตสาหกรรมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีกิจกรรมร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อสังคม

อภิปรายผล

จากผลศึกษาพบว่า สถานประกอบการอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการธรรมภิบาลสิ่งแวดล้อมกับจังหวัดสมุทรปราการ มีแนวทางดำเนินการตามหลักธรรมภิบาลสิ่งแวดล้อมทั้ง 7 ด้านในการประกอบกิจการอย่างต่อเนื่อง และมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวาทิต ส่องศรี (2558) ที่ว่าสถานประกอบการควรมีการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยยึดหลักธรรมภิบาลสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขผลกระทบ

สิ่งแวดล้อมที่อาจเกิด นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของภัทรวัต มหาภิรมย์ (2559) เรื่อง ธรรมาภิบาลสีเขียวเพื่อการจัดการอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และณัฐนันท์ เขียวเกษม และ จุฑารัตน ชมพันธุ์ (2560) ที่ว่า สถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม ควรให้ชุมชนเข้าถึงข้อมูลการจัดการมลภาวะของโรงงานและมีช่องทางเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเว็บไซต์และทางโซเชียลมีเดีย ซึ่งเป็นการเข้าถึงที่ง่ายและสะดวก นอกจากนี้สถานประกอบการควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมามีกระบวนการตอบสนองข้อร้องเรียนที่ทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการกำหนดแนวทางดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่ชัดเจน และสอดคล้องกับรายงานของ Mihaela Kardos (2012) วิจัยเรื่อง The reflection of good governance in sustainable development strategies ที่ว่าธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมเป็นการให้คำมั่น สัญญาตามวัตถุประสงค์ ของสถานประกอบการระยะยาว การกำหนดนโยบายและการประสานงานทั้งในแนวตั้งและแนวนอน กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างโปร่งใส ตลอดจนการให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม อันจะนำมาซึ่งการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ashok Kumar Sar (2018) วิจัยเรื่อง Impact of Corporate Governance on Sustainability : A Study of the Indian Fast Moving Consumer Goods Industry ที่ได้ศึกษาความตระหนักถึง

ผลกระทบของธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมกับความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างแบบคณะกรรมการ การเปิดเผยต่อสาธารณะ กับการทำธุรกรรม สิทธิของผู้ถือหุ้น ระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน และศักยภาพทางเศรษฐกิจและการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ควรมีกรอบเวลาที่ชัดเจนที่ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าของการ แก้ไขปัญหาได้
2. ควรสร้างเครือข่ายธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมทั้ง 3 ภาคส่วนในจังหวัดเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. ภาครัฐควรมีโครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ เช่น แพล่งกู้เงิน อัตราดอกเบี้ยต่ำ ลดหย่อนหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาว่าการสร้างเครือข่ายธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมจะก่อให้เกิดการนำโครงการไปใช้ในสถานประกอบการให้แพร่หลายมากขึ้นหรือไม่อย่างไร
2. ควรศึกษาการพัฒนาช่องทางการติดต่อสื่อสารข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมผ่านทางโซเชียลมีเดียรูปแบบต่าง ๆ
3. ควรมีการวิจัยหรือศึกษาการจัดโครงการสนับสนุนเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีส่วนร่วมทางด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมให้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- ณัฐนันท์ เขียวเกษม และ จุฑารัตน ชมพันธ์. (2560). ธรรมชาติของสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมปิโตรเคมี กรณีศึกษา บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน). *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ*, 1(9) : 579-589.
- ภัทรวัต มหาภิรมย์. (2559). ธรรมชาติของสิ่งแวดล้อมเพื่อการจัดการอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม. (ดุสิตนิพนธ์ ปริญารัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, นครปฐม).
- วาทีต ส่องศรี. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม : กรณีศึกษา บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน). วท.ม. (การจัดการสิ่งแวดล้อม) กรุงเทพมหานคร : คณะบริหารพัฒนาสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุธาวัลย์ เสถียรไทย. (2554). ธรรมชาติและกระบวนการนโยบายสาธารณะในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม. (2553). *คู่มือการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงอุตสาหกรรม.
- Ashok Kumar Sar. (2018). Impact of Corporate Governance on Sustainability : A Study of the Indian Fast Moving Consumer Goods. *Academy of Strategic Management Journal*, 17(1) : 1-10.
- Mihaela Kardos. (2012). The reflection of good governance in sustainable development strategies. 8th International Strategic Management Conference. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 58 (2012) : 1166-1173.